

Aðalfundur í FA 1997

ÁKI BERTHOLDSEN

Sum at fáa vátan vøtt frammaná:

Vit eru sett fyra ár aftur í tíðina

Tað hevur ikki sørt skelkað Føroya Arbeiðarafelag, at tey tapu rættarmálið um uppsagnartíðina hjá verkafólki. Her er tað Páll Nielsen, sakførari, sum greiðir frá avleiðingunum.

Føroysk verkafólk hava fingið ein dyggan smeyt.

Tá fingi tey herfyri, tá ið dómarin, við lógini í hondini settu tey fleiri ár aftur í tíðina.

Talan er um málið í gerðarrættinum herfyri um uppsagnirnar á Fiskavirking í Fuglafjarði.

Fiskavirking vildi ikki viðurkenna gamla praksis um, at bara arbeiðsdagar taldi uppí uppsagnartíðina.

Tí varð málið lagt fyri ein gerðarrætt við tveimum umbodum úr arbeiðarafelagnum, tveimum umbodum fyri arbeiðsgevararnar, og dómaranum sum fimta manni.

Ikki óvæntað vóru arbeiðara- og arbeiðsgevaruum bodini ósamd, so dómarin avgjórði málið.

Óg hann gav heilt óvæntað Fiskavirking viðhald í, at uppsagnartíðin var almanakkadagur og ikki arbeiðsdagur.

Á aðalfundi í Føroya Arbeiðarafelag vóru tey ikki sørt skelkað yvir dómin, tí arbeiðsgevarar hava ongan tíð mótmælt, at bara arbeiðsdagar skulu teljast upp í uppsagnartíðina.

Sostatt var trygðin hjá arbeiðsfólki sett fleiri ár aftur í tíðina við einum pennastriki.

Tey mettu málið so ál-

arsligt, at tey høvdu biðið Páll Nielsen, sakførara, um at koma á fundin at greiða frá málinum.

Málið í tveimum

Páll Nielsen greiddi frá, at málið var í tveimum í gerðarrættinum.

– Í fyrsta lagi var talan um, antin uppsagnartíðin var almanakkadagur ella arbeiðsdagur.

– Í øðrum lagi skuldi rætturin taka støðu til, um fólkið bara hevði rætt til uppsagnarløn í tann mun, arbeiðið var á virkinum, ella um tey mistu løn, tá ið stöðgur var í orsakað av rávørutroti.

Páll Nielsen segði, at dómarin gav arbeiðsgevarunum viðhald í báðum før-

– Tvs, at fólkið eigur bara løn í tann mun, arbeiðið verður á virkinum og ikki, tá ið stöðgur er í av tí at eingin fiskur er at arbeiða.

Tað vil eisini siga, at uppsagnartíðina er almanakkadagur og at vikuskifti og aðrir frídagar telja við.

Dómarin helt m.a. at skuldi talan bara vera um arbeiðsdagar, fingi tey tímálotnu betri rættindi enn tey fastløn- og tað helt hann vera skeið.

Hann helt eisini, at tað var skeið, at fólk, sum vóru uppsøgd, skuldi hava betri

rættindi, enn tey, sum ikki vóru uppsøgd. Tí kundu tey ikki fáa løn, tá ið einki arbeiði var orsakað av rávørutroti.

– Jógvan Páll sigur, at hetta merkir, at verður ein uppsagdur, fær hann, ella hon ikki løn, um tað ikki verður arbeiði á virkinum.

– Hetta merkir eisini, at verður ein t.d. uppsagdur beint uppundir páskir við stytstu uppsagnarfrest, eru uppsagnardagarnir bara halgidagarnar og tey fáa sostatt onga løn.

Tá ið ein hevur arbeiði í meiri enn trýggjar mánaðir, er uppsagnarfrestin annars 5 dagar, og so leingist hon upp í 30 dagar, tá ið ein hevur arbeiði í meiri enn fimm ár.

Páll Nielsen vísti eisini á, at ein dómur í gerðarrættinum er endaligur og kann ikki skjótast inn fyri hægri rætt.

Var hetta eitt mál, sum var viðgjørt í Føroya Rætti, var tað heilt greitt skotið inn fyri hægri rætt.

Men soleiðis er skipanin við gerðarrætti bæði óheppin og heppin.

Eitt stórmál

Páll Nielsen segði, at hetta var ein ógvuliga óheppin stöða.

Tí tað merkti t.d., at ein

arbeiðsgevari kundi leggja eina uppsøgn til rættis soleiðis, at hon kom at liggja beint uppundir eitt tíðarskeið við ongum arbeiði, tí so slapp hann frá at betala uppsagnarløn.

Hann helt, at tað var ógvuliga umráðandi at fáa tað staðfest í komandi samráðingunum, at uppsagnartíðin bara fevndi um arbeiðsdag- ar.

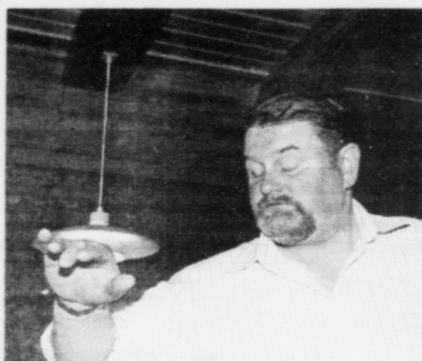
– Tað er heilt greitt, at bæði vit, og arbeiðsgevarar, hava alla tíðina skilt uppsagnartíðina soleiðis, at hon fevndi bara um arbeiðsdag- ar, segði hann.

– Men nú hava arbeiðsgevarar so dóm fyri, at talan er almanakkadagur og tað fara teir sjálvandi at brúka hereftir.

Á aðalfundinum hjá FA var full semja um at streingja hart á fyri at fáa hesi viðurskifti broytt, so at tað stóð greitt í uppsagnartíðini, at hon fevndi bara um. Ingeborg Vinther segði, at hetta førir við sær, at arbeiðsgevarar fara at leggja uppsøgnir so til rættis, at teir sleppa frá at betala uppsagnartíð fyri rávørutrot og soleiðis fáa teir skumpa lønina yvir á ALS, sum so kemur at betala uppsagnartíðina.

Hetta er at misbrúka ALS.

Tað er fyra ár síðani at uppsagnartíðin kom í gildi.

Hetta er at taka rættindi frá lokalfeløgum, men eg taki undir við tí kortini, segði Ósmund Berg úr Skopun.

Tað er ikki meiningin, meiningin er at hjálpa lokalfeløgum, segði Ingeborg Vinther.

Sleppa at koyra limir úr felagnum

Føroya Arbeiðarafelag kann nú áleggja limum bót, sum mótarbeiða felagnum.

Í serligum førum kann tað koyra lim úr felagnum.

Hetta varð samtykt á Føroya Arbeiðarafelag um vikuskiftið.

Nevndin duldi ikki fyri, at tað vóru arrini eftir ósemjuna um roykvirkið í Porkeri, sum ikki vóru lekt enn.

Tá mótarbeiðdu nakrir limir í arbeiðarafelagnum í Porkeri Føroya Arbeiðarafelag og málið avdúkaði eisini, hvussu veikt eitt felag kann vera, tá ið á stendur, og ódám- ligar avgerðir skulu tak- ast.

Føroya Arbeiðarafelag helt, at áttað tí er rættast, at meginfelagið átekur sær eitt sindur av ábyrgd fyri lokalfeløgini og bjóðaði sær tí til at taka ávísar keðiligar avgerðir fyri lokalfeløgini.

Tí skeyt Føroya Arbeiðarafelag upp, at tað skuldi fáa loyvi til at áleggja limum í lokalfeløgum bót, sum bróta sáttmálan.

Bótin skal verða úr 100, uppí 5000 krónur.

Tað sama skal vera galdandi um fólk mótarbeiða lokalfeløgnum ella meginfelagnum.

Føroya arbeiðarafelag skeyt eisini upp, at var

talán um grov, ella endurtikin brot, kann stjórnin strika viðkomandi lim úr lokalfelagnum.

Limaru, sum er út- koyrdur, kann bara verða a limur aftur undir treytum, sum stjórnin ásetur.

Limurin fær tó ta trygd, at hann altíð kann royna eina líka avgerð á aðalfundi í felagnum.

Hovbingar vóru meiri viðgongdir, tí teir skutu upp, at limur, sum varð koyrdur úr einum felag, skuldi ikki kunna fáa á- virkan á stjórnina aftur.

Aðalfundurinn samtykti uppskotinum hjá FA, men tey vrakaðu upps- kotið úr Hovi, tí tað hildu tey vera í so við- gongt.

Ósmund Berg úr Skopun helt at hetta var at taka nøkur rættindi frá lokalfeløgnum og hann helt lítlið um feløg, sum ikki megnaði slíkt sjálv- i. Men hann tók kortini undir við uppskotinum.

Ingeborg Vinther vísti á, at talan var ikki um at skerja rættindini hjá lokalfeløgum, men at lætta um hjá t eimum, tá ið truplar avgerðir skulu takast. Hon helt, at tað fór kanska at verða lættari hjá stjórnini í Havn at taka avgerðir, enn hjá lokalfeløgnum, tí ta vóru so smá forhold á bygd.